

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра будівництва та професійної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

Сергій ЯХІН

« 02 » 09 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

**МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

освітньо-професійна програма

Професійна освіта (Аграрне виробництво,
переробка сільськогосподарської продукції
та харчові технології)

спеціальність

015 Професійна освіта (Аграрне
виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та харчові
технології)

галузь знань

01 Освіта / Педагогіка

освітній ступінь

магістр

факультет

інженерно-технологічний

Полтава
2024 - 2025 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни Методологія і організація науково-педагогічних досліджень для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології) спеціальності 015 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології).

Мова викладання державна

Розробники:

Антоненць А. доцент кафедри будівництва та професійної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

«02» вересня 2024 року

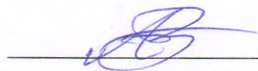
(Анатолій АНТОНЕЦЬ)

Схвалено на засіданні кафедри будівництва та професійної освіти

протокол від 02 вересня 2024 р. № 1

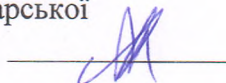
Погоджено гарантом освітньої програми Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)

«02» вересня 2024 року

(Анатолій АНТОНЕЦЬ)

Схвалено головою Ради з якості вищої освіти спеціальності «Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології)»

(Юлія ОВСІЄНКО)

протокол від 02 вересня р. № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів	3
Місце в індивідуальному навчальному плані студента (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова
Рік навчання (шифр курс)	015 ПО_мд_2024 1
Семестр	1
Лекції (годин)	16
Практичні (годин)	14
Самостійна робота (годин)	60
у т. ч. індивідуальні завдання (вказати форму), (годин)	-
Форма семестрового контролю	залік

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Засвоєння здобувачами вищої освіти теоретичних і практичних основ курсу; формування у майбутніх викладачів професійної освіти методологічної компетентності; ознайомлення з особливостями організації науково-педагогічних досліджень (з урахуванням фахового спрямування); підготовка майбутніх фахівців до написання різних видів наукових робіт та проведення науково-педагогічних досліджень

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Перелік дисциплін, які передують її вивченню: Методи дослідження у педагогіці та психології

4. Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

ЗК 6. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

фахові:

СК 1. Здатність застосовувати і розробляти нові підходи до вирішення задач дослідницького та/або інноваційного характеру і проблем професійної освіти.

СК 2. Здатність враховувати різноманітність студентів при плануванні і

реалізації освітнього процесу в професійній освіті.

СК 4. Здатність аналізувати, прогнозувати, критично осмислювати проблеми у професійній освіті, приймати ефективні рішення щодо їх розв'язання.

5. Програмні результати навчання / результати навчання:

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.

РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проектів.

РН 8. Здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.

РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів у галузі професійної освіти.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН 1.	знати новітні досягнення методології наукового пізнання у сфері науково-педагогічних досліджень професійної освіти.
	знати основні концепції та особливості організації науково-педагогічних досліджень у сфері професійної освіти
	володіти основними методами та прийомами наукового пізнання у сфері професійної освіти
РН 4.	вміти вільно спілкуватися державною мовою усно і письмово для обговорення науково-педагогічних досліджень та проектів.
	володіти державною мовою для презентації результатів науково-педагогічних досліджень
РН 8.	вміти здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з методології проведення науково-педагогічних досліджень і дотичних питань
	вміти систематизувати, аналізувати та оцінювати інформацію щодо методології проведення та організації науково-педагогічних досліджень,
РН 9.	вміти будувати і досліджувати моделі науково-педагогічних досліджень (з урахуванням фахового спрямування) у галузі професійної освіти

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи: лекція, розповідь-пояснення, бесіда. Наочні методи: ілюстрування. Практичні методи навчання: конспектування, вправи, практичні завдання, робота з навчально-методичною літературою. Пояснювально-ілюстративний метод. Частково-пошуковий метод. Метод проблемного викладу навчального матеріалу. Метод аналогії, зіставлення, дедукції, індукції, кількісної і якісної обробки даних. Метод портфоліо. Інтерактивні методи: мозковий штурм, дискусії. Комп'ютерні і мультимедійні методи: використання мультимедійних презентацій та комп'ютерних програм.

7. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Наука як форма суспільної свідомості. Методологія дослідження актуальних проблем педагогіки.

Наука як система знань і сфера людської діяльності. Теоретичні та методологічні принципи науки, її цілі, функції. Наукознавство. Наукове пізнання, сутність, його рівні і види. Структурні компоненти теоретичного пізнання. Єдність емпіричного і теоретичного, теорії і практики. Наукова діяльність педагога. Методологія в педагогіці (загальнонауковий рівень, конкретнонауковий рівень). Понятійно-категоріальний апарат педагогічного дослідження. Класифікація педагогічних досліджень. Методологічні підходи (системний, особистісний, діяльнісний, історико-логічний, культурологічний, інтегративний, диференційований, аксіологічний, компетентнісний та ін.) до організації науково-педагогічних досліджень у професійній освіті.

Тема 2. Концептуальні основи педагогічного дослідження.

Концепція і логіка педагогічного дослідження. Методологічні параметри педагогічного дослідження. Актуальність дослідження, її обґрунтування. Об'єкт і предмет дослідження. Формулювання мети і визначення завдань дослідження. Гіпотеза, умови її формування. Новизна дослідження.

Класифікація наукових інформаційних джерел. Загальна характеристика міжнародних та вітчизняних наукових баз даних (НБД). Особливості роботи з НБД Web of Science, Scopus, Springer Nature, Project muse, Statista, Open Science in Ukraine, Google Scholar та ін. Особливості роботи з базами даних та електронними ресурсами Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. Оформлення списку джерел згідно ДСТУ 8302:2015.

Тема 3. Етапи і програма проведення педагогічного дослідження.

Сучасна наука про поетапне моделювання педагогічних досліджень: моделювання етапів педагогічного дослідження за І. Зайченком; моделювання етапів педагогічного дослідження за Н. Волковою; моделювання етапів педагогічного дослідження В. Шейком; моделювання етапів педагогічного дослідження за В. Ягуповим; моделювання етапів педагогічного дослідження за Ю. Сурміним; моделювання етапів педагогічного дослідження за М. Поташником; моделювання етапів педагогічного дослідження за Т. Бауманем, Т. Пілч. Обґрунтування загальної схеми та програми проведення науково-педагогічного дослідження.

Тема 4. Методи науково-педагогічних досліджень.

Методи науково-педагогічних досліджень (сутність, класифікація). Теоретичні методи (сутність, класифікація, характеристика, вимоги до застосування у науково-педагогічних дослідженнях). Емпіричні методи (сутність, класифікація, характеристика, вимоги до застосування у науково-педагогічних дослідженнях).

Тема 5. Педагогічний експеримент у науково-педагогічних дослідженнях.

Педагогічний експеримент, його сутність. Особливості педагогічного експерименту як методу наукового дослідження. Вимоги до його організування. Види педагогічного експерименту. Етапи проведення педагогічного експерименту.

Презентація результатів педагогічного дослідження. Письмова презентація результатів дослідження. Види писемної презентації результатів наукового дослідження: наукова стаття, тези доповіді. Написання та публікація наукової статті. Вимоги до публікацій наукових статей. Структура наукової статті. Вимоги до списку використаної літератури. Презентація результатів дослідження на наукових конференціях. Усні та стендові доповіді. Лексика і фразеологія наукового мовлення. Магістерська робота (характеристика, структура, вимоги до написання).

Тема 6. Теоретико-методологічні та методико-технологічні засади опрацювання результатів педагогічних досліджень.

Теоретико-методологічні засади діагностування педагогічних досліджень. Методико-технологічні засади опрацювання результатів педагогічних досліджень. Діагностичні методики вивчення педагогічних явищ. Використання методів математичної статистики для визначення кількісних показників у педагогічних дослідженнях. Методи зведення результатів педагогічних досліджень. Інтерпретація результатів педагогічних досліджень.

Тема 7. Викладач і здобувач освіти як суб'єкти наукової діяльності.

Викладач як суб'єкт наукової діяльності. Наукова діяльність викладача професійної освіти. Здобувач як суб'єкт наукової діяльності. Навчально-наукова робота здобувачів освіти. Науково-дослідна робота здобувачів.

Тема 8. Культура академічної доброчесності викладача-дослідника.

Академічна культура доброчесності. Академічна доброчесність. Положення про академічну доброчесність університету. Наукова культура викладача та здобувача вищої школи. Методологічна культура як складова наукової культури дослідника. Наукове мислення як складова наукової культури дослідника. Інформаційна культура як складова наукової культури дослідника. Етика та доброчесність як складові наукової культури дослідника. Наукова етика та проблема академічного плагіату. Види плагіату та їх характеристика. Авторське право та плагіат. Інновації в освіті. Інноваційна культура як складова наукової культури дослідника.

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	денна форма 015 ПО _мд_ 2024				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
Тема 1. Наука як форма суспільної свідомості. Методологія дослідження актуальних проблем педагогіки.	14	2			12
Тема 2. Концептуальні основи педагогічного дослідження.	16	2	2		12
Тема 3. Етапи і програма проведення педагогічного дослідження.	4	2	2		
Тема 4. Методи науково-педагогічних досліджень.	16	2	2		12
Тема 5. Педагогічний експеримент у науково-педагогічних дослідженнях	16	2	2		12
Тема 6. Теоретико-методологічні та методико-технологічні засади опрацювання результатів педагогічних досліджень.	4	2	2		
Тема 7. Викладач і здобувач освіти як суб'єкти наукової діяльності.	16	2	2		12
Тема 8. Культура академічної доброчесності викладача-дослідника.	4	2	2		
Індивідуальні завдання: к.р.	-	-	-	-	-
Усього годин	90	16	14		60

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 015ПО_мд_2024
Тема 1. Наука як форма суспільної свідомості. Методологія дослідження актуальних проблем педагогіки.	
Тема 2. Концептуальні основи педагогічного дослідження <i>1. Обґрунтування наукового апарату педагогічного дослідження. Робота з МНБД.</i>	2
Тема 3. Етапи і програма проведення педагогічного дослідження. <i>2. Моделювання етапів і програми педагогічного дослідження (на підставі фахового спрямування)</i>	2
Тема 4. Методи науково-педагогічних досліджень. <i>3. Використання теоретичних та емпіричних методів дослідження у розв'язанні актуальних педагогічних проблем</i>	2
Тема 5. Педагогічний експеримент у науково-педагогічних дослідженнях <i>4. Планування, організування та проведення педагогічного експерименту</i>	2
Тема 6. Теоретико-методологічні та методико-технологічні засади опрацювання результатів педагогічних досліджень. <i>5. Опрацювання, аналіз, інтерпретація результатів педагогічного експерименту</i>	2
Тема 7. Викладач і здобувач освіти як суб'єкти наукової діяльності. <i>6. Поетапне проектування педагогічного дослідження (на прикладі магістерської роботи) .</i>	2
Тема 8. Культура академічної доброчесності викладача-дослідника. <i>7. Доброчесність та наукова культура дослідника.</i>	2
Разом	14

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин
	денна форма 015ПО мд 2024
Тема 1. Наука як форма суспільної свідомості. Методологія дослідження актуальних проблем педагогіки. <i>1. Використання методологічних підходів у дослідженні актуальних проблем професійної освіти.</i>	12
Тема 2. Концептуальні основи педагогічного дослідження. <i>2. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Пошук, аналіз і оформлення літературних джерел дослідження актуальних проблем освіти</i>	12
Тема 4. Методи науково-педагогічних досліджень. <i>3. Портфоліо: «Мій професійний портрет (самоспостереження)»</i>	12
Тема 5. Педагогічний експеримент у науково-педагогічних дослідженнях <i>4. Презентація результатів педагогічного дослідження.</i>	12
Тема 7. Викладач і здобувач освіти як суб'єкти наукової діяльності. <i>5. Технології і методика наукової творчості у педагогічних дослідженнях</i>	12
Разом:	60

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація цього напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуалізованого навчального завдання, яке виконується самостійно здобувачем вищої освіти в аудиторний та поза аудиторний час.

11.Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання / Результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання /результатів навчання
РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції сталого розвитку суспільства, освіти і методології наукового пізнання у сфері професійної освіти.	усний контроль (опитування), письмовий контроль (виконання вправ на практичних заняттях, виконання тестів, виконання завдань самостійної роботи)
РН 4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення і презентації результатів професійної діяльності, досліджень та проєктів.	усний контроль (опитування) письмовий контроль (виконання вправ на практичних заняттях, виконання тестів, виконання завдань самостійної роботи)
РН 8. Здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.	усний контроль (опитування) письмовий контроль (виконання вправ на практичних заняттях, виконання тестів, виконання завдань самостійної роботи, портфоліо)
РН 9. Будувати і досліджувати моделі процесів	усний контроль (опитування)

у галузі професійної освіти.	письмовий контроль (виконання вправ на практичних заняттях, виконання тестів, виконання завдань самостійної роботи, портфоліо)
------------------------------	--

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

Форма семестрового контролю знань здобувачів вищої освіти згідно з робочим та навчальним планом є: залік.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Форми контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти					
	Денна форма навчання					
	Опитування	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Портфоліо	Виконання тестів	Разом
Тема 1. Наука як форма суспільної свідомості. Методологія дослідження актуальних проблем педагогіки.			5		20	5
Тема 2. Концептуальні основи педагогічного дослідження.		5	5			10
Тема 3. Етапи і програма проведення педагогічного дослідження.	2	5				7
Тема 4. Методи науково-педагогічних досліджень.	2	5	5	10		25
Тема 5. Педагогічний експеримент у науково-педагогічних дослідженнях	2	5	5			12
Тема 6. Теоретико-методологічні та методико-технологічні засади опрацювання результатів педагогічних досліджень.		5				5
Тема 7. Викладач і здобувач освіти як суб'єкти наукової діяльності.	2	5	5			12
Тема 8. Культура академічної доброчесності викладача-дослідника.	2	5			20	27
Разом	10	35	25	10	20	100

Шкала та критерії оцінювання результатів навчання

Виконання вправ на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	вправа не виконана, відсутність відповідей, розв'язків, отриманих завдань
1	вправа виконана частково і не вірно, з суттєвими помилками
2	Вправа виконана частково з суттєвими помилками і недоліками,
3	вправа виконана повністю з суттєвими помилками і недоліками
4	вправа виконана вірно з несуттєвими помилками або неточностями, продемонстровано здатність до досліджень моделей процесів у галузі професійної освіти
5	вправа виконана у повному обсязі, продемонстровано здатність до побудови і досліджень моделей процесів у галузі професійної освіти

Опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	відсутність відповіді, не знання теоретичного матеріалу
1	відповіді викладені не у повному обсязі, задовільне знання теоретичного матеріалу
2	повна, вичерпна відповідь, високий рівень знань методології наукового пізнання, здатність здійснювати обговорення і презентацію результатів професійної діяльності, досліджень та проектів у сфері професійної освіти.

Виконання завдань самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
0	не виконання завдання, не здатність здійснювати у науковій та професійній літературі, базах даних, інших джерелах пошук необхідної інформації з професійної освіти і дотичних питань, систематизувати, аналізувати та оцінювати відповідну інформацію.
1	початкове виконання завдання, поверхневий аналіз та дослідження моделей процесів у галузі професійної освіти
2	часткове виконання завдання з помилками і неточностями, поверхневий аналіз та дослідження моделей процесів у галузі професійної освіти
3	повне виконання завдання з суттєвими помилками, задовільна здатність здійснювати презентацію результатів професійної діяльності
4	виконання завдання в повному обсязі з несуттєвими помилками, здатність здійснювати аналіз необхідної інформації з професійної освіти та презентувати результати професійної діяльності
5	вичерпне виконання завдання, ґрунтовний аналіз та оцінка необхідної інформації, здатність до побудови і досліджень моделей процесів у галузі професійної освіти

Виконання тестів

Кількість балів	Критерії оцінювання
0-20	тест складається з 20 питань
0	неправильна відповідь на запитання, недостатні знання теоретичного матеріалу
1	вірна відповідь, знання теоретичного матеріалу

Портфоліо

Кількість балів	Критерії оцінювання
1-2	початкове виконання завдання, поверхневий аналіз та дослідження здобувачем своєї педагогічної діяльності
3-4	часткове виконання завдання з помилками і неточностями, поверхневий аналіз та дослідження ефективності власного викладання, проводити самооцінку своєї педагогічної діяльності
5-6	повне виконання завдання з суттєвими помилками, задовільна здатність здійснювати аналіз ефективності власного викладання, проводити самооцінку своєї педагогічної діяльності
7-8	виконання завдання в повному обсязі з несуттєвими помилками, здатність здійснювати аналіз своєї педагогічної діяльності
9-10	вичерпне виконання завдання, всебічний систематичного аналізу здобувачем своєї педагогічної діяльності та ефективності власного викладання, вміння проводити самооцінку своєї педагогічної діяльності

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; презентації.

13. Політика навчальної дисципліни

1. Академічна доброчесність: здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

2. Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

3. Дедлайни та перескладання: практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.

4. На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті перед

опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету.

5. Можливість опанування даної навчальної дисципліни за програмами академічної мобільності. Визнання та перезарахування результатів такого навчання відбувається спеціально створеною комісією на підставі поданих здобувачем вищої освіти відповідних документів з використанням Європейської кредитно-трансферної системи. Організаційні процеси навчання за програмами академічної мобільності регламентуються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ПДАУ.

6. Здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів Процедура оскарження результатів регламентована відповідним Положенням ПДАУ.

14. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Башкір О. І., Пісоцька М. Е. Моделювання науково-педагогічних досліджень : метод. рек. до самост. роботи здобувачів другого (магістер.) рівня вищ. освіти галузі знань 01 Освіта. Харків, 2022. 26 с. Гаркуша С.В. Методи математичної статистики в педагогічних дослідженнях. Навчально-методичний посібник для аспірантів. Чернігів, 2019. 72 с.

2. Гаркуша С.В. Методи математичної статистики в педагогічних дослідженнях. Навчально-методичний посібник для аспірантів. Чернігів, 2019. 72 с.

3. Гуторив О. І. Методика та організація наукових досліджень: Навчальний посібник. Харків : ХНАУ, 2017. 272 с.

4. Даренський О. М. Фаст Д. А., Потапов Д. О. Основи наукових досліджень : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2016. 78 с.

5. Ковальчук Лариса Моделювання науково-педагогічних досліджень: Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 520 с

6. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 143 с

7. Оніпко В., Антонєць А.В. Методичні рекомендації для виконання практичних робіт з навчальної дисципліни «Методологія і організація науково-педагогічних досліджень» для здобувачів вищої освіти спеціальності 015 Професійна освіта (Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології), освітнього ступеня магістр. Полтава, 2023. 218 с.

8. Семеног О.М. Академічна культура дослідника: європейський та національний контексти: навчальний посібник. Суми: СумДПУ імені А

С. Макаренка, 2021. 216 с..

9. Системний підхід і моделювання в наукових дослідженнях : підручник / М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2021. 359 с.

Допоміжні

1. Антонець А. Сучасні підходи, методи та технології навчання майбутніх фахівців аграрного профілю в закладах професійної освіти. World trends in the use of interactive technologies in education. International collective monograph, Intellebence Transportation System And Smart City Institute (ITSSCI), 2023. p 95-119 (2363-7226).

2. Антонець А.В., Ковальчук С.Б., Брикун О.М. Модель формування проектно-конструкторської компетентності майбутніх фахівців агропромислового комплексу під час вивчення нарисної геометрії та інженерної графіки. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2021. Вип. 2(46). С. 37-46.

3. Винничук Р., Кравченко Л., Оніпко В., Плачинда Т., Бухун А. Формування ціннісних орієнтацій магістрів гуманітарної галузі в процесі фахової підготовки *Ukrainian professional education = Українська професійна освіта : наук. журнал*. Полтава, 2020. Вип. 7. С. 14-28.

4. Kravchenko L., Bilyk N., Onipko V., Plachynda T., Zavitrenko A. Professional Mobility of the Manager of a Secondary Education Institution as the Basis of His or Her Self-Development. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2021. Vol. 13, Is.1. P. 417–430. DOI: 10.18662/rem/13.1/379.

Інформаційні ресурси

1. Закон України “Про наукову і науково-технічну діяльність”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>

2. Міжнародна база даних Scopus. URL: <https://www.scopus.com/>

3. Міжнародна база даних Web of Science. URL: <https://www.webofscience.com/>

4. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.

5. Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності. URL: <http://ndiiv.org.ua>.

6. Офіційний сайт Міністерства освіти та науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>

7. Он-лайн курс на Coursera: «Як написати і опублікувати наукову статтю». URL: <https://www.coursera.org/learn/how-to-write-a-scientific-paper>

8. Он-лайн курс на Coursera: «Розуміння методів дослідження». URL: <https://www.coursera.org/learn/research-methods>

9. Он-лайн курс на Prometheus: «Освітні інструменти критичного мислення». URL: https://prometheus.org.ua/course/course-v1:Prometheus+CTFT102+2018_T3